

اشتراک دانش و عوامل مؤثر بر آن در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳

عبدالحسین فرج پهلوی^۱، سمیرا سلیمان پور قراقلو^۲، غلامرضا حیدری^۳

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت اشتراک دانش از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ صورت گرفته است.

روش: روش پژوهش حاضر پیمایشی و از نوع توصیفی است. جامعه‌ی پژوهش را کلیه‌ی ۵۰۸۶ نفر دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ تشکیل داده‌اند که در رشته‌های مختلف مشغول به تحصیل بوده‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای بوده است که براساس یافته‌های پژوهش پورسراجیان، اولیاء و سلطانی علی آبادی (۱۳۹۲) و رضایی (۱۳۹۲) تدوین شده بود.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده نشان داد که از نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز، زیرساخت فرهنگی و تمایل دانشجویان به اشتراک دانش در این دانشگاه وجود دارد اما زیرساخت‌های دیگر یعنی عوامل انسانی، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، راهبردهای مدیریتی و عوامل ساختاری - اداری دچار ضعف هستند و نیاز به تقویت دارند.

نتیجه‌گیری: در دانشگاه شهید چمران اهواز برای پیاده سازی مدیریت دانش به طور نسبی زیرساخت‌های لازم وجود دارند، لیکن قبل از پیاده سازی مدیریت دانش این زیرساخت‌ها لازم است با برنامه ریزی منسجم و دقیق تقویت شوند.

واژه‌های کلیدی: اشتراک دانش، زیرساخت‌ها، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشجویان، تحصیلات تکمیلی

---

۱. استاد علم اطلاعات و دانش شناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز. farajpahlou@gmail.com
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز (نویسنده مسئول). s_soleimanpour13@gmail.com
۳. استادیار علم اطلاعات و دانش شناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز. ghthaidari@gmail.com

مقدمه و بیان مسئله

امروزه دانش برای بسیاری از سازمان‌ها به عنوان دارایی ارزشمندی تلقی می‌شود که موجب افزایش موقعیت استراتژیک آنان می‌شود و در مقابل رقبا موجب مزیت نسبی می‌گردد. از این رو است که در دنیای تجارت و اقتصاد، دانش به عنوان یکی از منابع کلیدی توسعه و پیشرفت در جوامع بشری ایفای نقش می‌کند و عاملی بنیادین در پشت پرده بسیاری از فعالیت‌های سازمان‌ها است.

پس از مطرح شدن نظریات گوناگون در رابطه با ارزش دارایی‌های موجود در سازمان‌ها کارل اریک سویبی^۱ (۲۰۰۱) در سال‌های دهه‌ی ۱۹۸۰ میلادی با معطوف کردن توجهات به سرمایه‌های دانشی موجود در درون سازمان‌ها موجب شد تا توجه افرادی نظیر نوناکا^۲، ویگ^۳ و بکمن^۴ به سرمایه‌های ناملموس معطوف شود. پس از آن بود که پژوهشگران برای بهره‌برداری بهینه از دانش موجود در سازمان‌ها به بسط مفهوم مدیریت دانش به شکلی نظام‌مند پرداختند.

مدیریت دانش فرایندی است مبتنی بر فعالیت‌های مختلف که اشتراک دانش یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین آن‌ها محسوب می‌شود. این فعالیت یکی از ضرورت‌های مهم برای سازمان‌هایی است که قصد دارند در شرایط کاملاً رقابتی به حیات خود ادامه دهند. اشتراک دانش که فعالیتی پیچیده و ارزش آفرین است بنیان و پایه‌ی بسیاری از فعالیت‌های استراتژیک مدیریت دانش در سازمان‌ها می‌باشد.

بر اساس قانون برنامه‌ی پنج ساله‌ی پنجم توسعه‌ی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰) طبق مواد فصل ۲ یعنی علم و فناوری، ماده‌ی ۲۰ و تبصره‌های مربوط به آن بر نقش کلیدی آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عالی در رسیدن به یک جامعه دانش محور تاکید شده است.

-
1. Karl Eric Sveiby
  2. Nonaka
  3. Wiig
  4. Beck man

دانشگاه شهید چمران اهواز یکی از موسسات آموزش عالی در کشور است که دارای بافتی آموزشی، تخصصی و حرفه‌ای است. این دانشگاه نیز مانند سایر سازمان‌های آموزش عالی سعی در فراهم ساختن بستری مناسب برای تولید و خلق دانش دارد تا از این راه به پیشرفت و پیشبرد اهداف و توسعه‌ی علم و دانش در منطقه و نیز در سطح ملی کمک نماید. یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در تولید و خلق دانش در دانشگاه‌ها، تبادل و اشتراک دانش اعضای جامعه دانشگاهی به ویژه دانشجویان با یکدیگر است. دانشجویان تحصیلات تکمیلی به دلیل ماهیت برنامه‌های تحصیلی خود که مستلزم انجام پژوهش‌های گوناگون است، از گروه‌هایی هستند که با انجام فعالیت‌های علمی و پژوهشی می‌توانند در رشد دانشگاه مؤثر بوده و آن را به سمت یک سازمان دانش محور سوق دهند. بنابراین لازم است که تسهیلات و زمینه‌های لازم برای حرکت این گروه به سمت رشد و تعالی در راستای یک سازمان دانش محور فراهم شود. برای انجام برنامه‌ریزی‌ها لازم است که مدیران و برنامه‌ریزان اطلاعات کافی درباره‌ی وضعیت اشتراک دانش بین آنان و عوامل مؤثر بر آن را داشته باشند. اما، شواهد حاکی از آن است که تا کنون چنین اطلاعاتی در دانشگاه شهید چمران اهواز فراهم نشده و موجود نمی‌باشد. لذا، پژوهش حاضر در پی بررسی وضعیت زیرساخت‌های موجود برای به اشتراک گذاری دانش در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران است تا از این طریق اطلاعات مورد نیاز در این زمینه را فراهم سازد و بدین وسیله به مسئولان و مدیران دانشگاه کمک نماید تا بتوانند برای تهیه امکانات لازم و تربیت این افراد برای بهره‌گیری از دانش پنهان، ترغیب آنان برای انجام کارهای گروهی، تقویت روحیه‌ی اشتراک دانش و همچنین، تقویت قوه‌ی ابتکار و خلاقیت آنان برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهند.

همچنین، در این پژوهش اهداف ویژه‌ای مبنی بر تعیین وضعیت زیرساخت‌های اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران دنبال شد. این زیرساخت‌ها عبارتند از: ساختار فرهنگی، عوامل انسانی، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، راهبردهای مدیریتی، عوامل ساختاری - اداری، و تمایل به اشتراک دانش. علاوه بر این، از دیگر مواردی که در این پژوهش دنبال شد، بررسی رابطه ویژگی‌های فردی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز مانند جنسیت، مقطع تحصیلی، دانشکده محل تحصیل و تیپ شخصیتی با اشتراک دانش بود.

سؤالات پژوهش

برای یافتن پاسخ برای مسئله پژوهش حاضر، محققین در پی یافتن پاسخ برای سؤالات زیر بودند:

- ۱) وضعیت اشتراک دانش از لحاظ ساختار فرهنگی از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ چگونه است؟
- ۲) وضعیت اشتراک دانش از لحاظ عوامل انسانی از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ چگونه است؟
- ۳) وضعیت اشتراک دانش از لحاظ فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ چگونه است؟
- ۴) وضعیت اشتراک دانش از لحاظ راهبردهای مدیریتی از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ چگونه است؟
- ۵) وضعیت اشتراک دانش از لحاظ عوامل ساختاری - اداری از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ چگونه است؟
- ۶) وضعیت تمایل به اشتراک دانش از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ چگونه است؟
- ۷) کدامیک از ویژگی‌های جمعیت‌شناختی با اشتراک دانش در میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز رابطه داشته و بر آن تاثیرگذار است؟

روش‌شناسی و جامعه‌ی پژوهش

روش پژوهش حاضر پیمایشی و از نوع توصیفی بوده است. جامعه‌ی پژوهش حاضر را کلیه‌ی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۹۴ - ۱۳۹۳ تشکیل دادند که در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد، دکتری حرفه‌ای و دکتری تخصصی در رشته‌های علوم انسانی و علوم اجتماعی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی و دامپزشکی مشغول به تحصیل

بودند. کل دانشجویان تحصیلات تکمیلی در مقطع زمانی پژوهش طبق آمار ارائه شده توسط دانشگاه حدود ۵۰۸۶ نفر بودند که از این تعداد ۳۵۹۵ نفر در مقطع کارشناسی ارشد و ۱۴۹۱ نفر در مقطع دکتری حرفه‌ای و دکتری تخصصی مشغول به تحصیل بودند.

طبق جدول گرجسی- مورگان حجم جامعه‌ی نمونه پژوهش حاضر ۳۵۸ نفر محاسبه شد که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به نسبت جمعیت دانشجویان تحصیلات تکمیلی هر دانشکده و به تفکیک مقطع تحصیلی و جنسیت افراد انتخاب شدند. پس از توزیع پرسشنامه بین افراد جامعه، تعداد ۳۲۰ پرسشنامه (۸۹٪) برگشت داده شد.

در این پژوهش جهت اندازه‌گیری متغیرهای مورد مطالعه، از ابزار پرسشنامه استفاده شد. زیر ساخت نظری پرسشنامه‌ی مورد استفاده بر مبنای بیست و نه عامل کلیدی مؤثر در فرایند اشتراک دانش در قالب پنج زیرساخت یعنی ساختار فرهنگی، عوامل انسانی، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، راهبردهای مدیریتی، و عوامل ساختاری- اداری بر اساس یافته‌های پژوهش پورسراجیان، اولیاء و سلطانی علی آبادی (۱۳۹۲) شکل گرفت. علاوه بر این، برای عامل «تمایل به اشتراک دانش» که به عنوان یکی از زیرساخت‌ها در نظر گرفته شد، در حد نیاز، از گویه‌های مرتبط با این مفهوم از پرسشنامه‌ی رضایی (۱۳۹۲) استفاده شد.

در این پژوهش، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک نرم افزار SPSS نسخه‌ی ۱۹ از تکنیک‌های آمار توصیفی مانند جداول توزیع فراوانی، درصد و میانگین برای اطلاعات جمعیت‌شناختی و گویه-های پرسشنامه استفاده شد. علاوه بر این، برای تعیین وضعیت اشتراک دانش از لحاظ زیرساخت‌های موجود در دانشگاه شهید چمران اهواز و برای تحلیل و مقایسه‌ی وضعیت موجود از تکنیک‌های آمار استنباطی مانند تحلیل واریانس و آزمون‌های پیگیری ال اس دی^۱ استفاده شد. همچنین، از آزمون t تک نمونه‌ای برای تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نظیر مقطع تحصیلی، دانشکده‌ی محل تحصیل و تیپ شخصیتی و برای بررسی تاثیر جنسیت افراد بر اشتراک دانش آنان از آزمون t مستقل استفاده شد.

مرور پیشینه‌ی پژوهش

در رابطه با اشتراک دانش مطالعات چندی صورت گرفته است که بررسی آن‌ها نشان‌دهنده‌ی آن است که اشتراک دانش از جنبه‌ها و ابعاد گوناگون می‌تواند مورد بررسی، تجزیه و تحلیل قرار گیرد. با توجه به اهداف پژوهش حاضر، پیشینه‌های پژوهش به دو دسته تقسیم شده است: دسته‌ی اول در برگیرنده‌ی پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه‌ی *الگوی رفتاری* اشتراک دانش دانشجویان است که این دسته بیشتر با اهداف این پژوهش مرتبط است. دسته‌ی دوم در برگیرنده‌ی پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه‌ی *عوامل موثر بر رفتار* اشتراک دانش در میان غیردانشجویان و در موسسات مختلف است. البته دسته‌ی دوم به زیرمجموعه‌های کوچک‌تری که شامل بررسی رفتار اشتراک دانش در میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها، عوامل موثر بر رفتار اشتراک دانش در موسسات و عوامل موثر بر رفتار اشتراک دانش تقسیم شده است. در ادامه، به هریک از این مجموعه‌ها اشاره می‌شود.

(۱) *الگوی رفتاری اشتراک دانش دانشجویان*: در خارج از کشور تینگ و مجید^۱ (۲۰۰۶)، ایزی‌کا، اسماعیل و احمدخان^۲ (۲۰۱۲)، گدیریان، فوزی مهدادیب، سیلونگ، آب دُد، بنتی ابوبکر، حسین‌زاده^۳ (۲۰۱۴) و در داخل کشور مانیان، میرا و کریمی (۱۳۹۰) به بررسی رفتار اشتراک دانش دانشجویان پرداختند که نتایج یافته‌های آنان بیانگر آن است که عواملی مانند رقابت، عدم وجود رابطه عمیق میان دانشجویان، تشریک مساعی، اعتماد، تمایلات شخصی برای اشتراک دانش، توانایی دانشجویان و مانند آن‌ها بر رفتار آنان تاثیر می‌گذارد. اما در مجموع دانشجویان نسبت به اشتراک دانش دارای نگرش مثبتی هستند و به سمت آن تمایل دارند.

(۲) *الگوی رفتاری اشتراک دانش غیردانشجویان*:

الف اشتراک دانش در میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها در خارج از کشور سهیل و دُد^۴

-
1. Ting & Majid
  2. Isika, Ismail & Ahmad khan
  3. Gadirian, Fauzi mohd adib, Silong, Ab daud & Binti abu bakar
  4. Sohail & Daud

(۲۰۰۹)، مینگ، هو و لا^۱ (۲۰۰۹)، چین، یی، گوگ^۲ (۲۰۱۳)، فول وود، رولی، دلبریج^۳ (۲۰۱۳) و در داخل کشور جعفرزاده کرمانی (۱۳۹۰)، علی پور درویشی (۱۳۹۱)، اسماعیل پناه و خیاطی مقدم (۱۳۹۲)، نعمتی انارکی، نوشین فرد، باب الحوائجی و اباذری (۱۳۹۱)، نعمتی انارکی، نوشین فرد (۱۳۹۳) به بررسی رفتار اشتراک دانش در میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها پرداختند و به تاثیر عواملی نظیر ماهیت دانش (دانش ضمنی، دانش عینی)، فرهنگ حاکم بر سازمان، انگیزه‌ی افراد برای اشتراک دانش، فرصت، نظام پاداش، انتظارات شخصی، عدم اعتماد، عدم ارتباط با همکاران، نبود سیستم مدیریت اطلاعات و کاربرد فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی دست یافتند.

ب) عوامل مؤثر بر رفتار اشتراک دانش در پژوهش‌های صورت گرفته در خارج از کشور چاتز اوغلو، واریماکي^۴ (۲۰۰۹)، زین عریس^۵ (۲۰۱۳)، کاتیراولو، ابو منصور، گنی^۶ (۲۰۱۳)، هجاسه، حداد، حمدر، العلی، هجاسه و بیروتی^۷ (۲۰۱۴) و در داخل کشور حسین قلی‌زاده و میرکمالی (۱۳۸۹)، سهرابی یورتچی، رئیسی وانانی و شفیعا (۱۳۸۹)، پورسراجیان، اولیاء و سلطانی علی آبادی (۱۳۹۲) نشان دهنده‌ی آن است که عواملی نظیر نظام پاداش، نظام مدیریت، فرهنگ سازمانی، فرهنگ اشتراک دانش، حمایت کارکنان همکار، اعتماد، حمایت‌های مدیریتی، تعهد بر رفتار اشتراک آنان تاثیر می‌گذارد.

ج) اشتراک دانش در موسسات در خارج از کشور در برگیرنده‌ی دینگ و انگ^۸ (۲۰۰۹)، حربی، اندرسون و آمامو^۹ (۲۰۱۰)، نورینگ^۱ (۲۰۱۳) و در داخل کشور رفوا^۱ (۱۳۹۰)، توکلی، ملکیان و

-
1. Ming, Ho & lau
  2. Chin, Yee & Geok
  3. Fullwood, Rolley, Delbridge
  4. Chatazoglou & Vanimaki
  5. Zin aris
  6. Kathiravelu, Abu mansor & Kenny
  7. Hejase, Hadad, Hamdar, Al ali & Beyruti
  8. Ding & Wang
  9. Harbi, Anderson & Amamou

نوربخش (۱۳۹۱)، رضایی (۱۳۹۲)، شاهبندرزاده و حسن نیازی (۱۳۹۳)، اخوان، امیران و رحیمی (۱۳۹۳) است. نتایج پژوهش‌های صورت گرفته بیانگر آن است که روابط متقابل، پاداش، جو سازمانی، نگرش آنان نسبت به اشتراک دانش، اعتماد، تعهد، فرهنگ سازمانی، ساختار سازمانی، کاربرد فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، عوامل انگیزشی جزء عوامل برجسته و تاثیرگذار بر رفتار اشتراک دانش افراد است.

جمع بندی پیشینه پژوهش

مرور و بررسی پیشینه ها نشان داد که پژوهش‌های انجام شده در ارتباط با اشتراک دانش، چه در داخل و چه در خارج از کشور، بیشتر حول محور رفتارهای اشتراک دانش در میان جامعه دانشجوی و غیر دانشجوی بوده است. علیرغم اینکه قبلاً زیرساخت‌های اشتراک دانش و مولفه های آن-ها به دست آمده بود، اما ظاهراً کمتر پژوهشی به بررسی زیرساخت‌های اشتراک دانش از دیدگاه دانشجویان پرداخته است. همین نکته توجیه انجام پژوهش حاضر را تقویت می‌کند.

یافته‌های پژوهش

اطلاعات جمعیت شناختی پژوهش حاضر بیانگر آن است که از میان ۳۲۰ نفر از کل شرکت کنندگان در پژوهش ۱۷۹ نفر را مردان و ۱۴۱ نفر را زنان تشکیل داده بودند، بدین معنی که اکثر پاسخ‌دهندگان یعنی ۵۵/۹٪ مردان بودند. همچنین، بیشتر پاسخ دهندگان (۶۹/۴٪) در مقطع کارشناسی ارشد بوده‌اند. از این عده بیشترین افراد در دانشکده‌ی فنی و مهندسی و کمترین آنان در دانشکده‌ی تربیت بدنی و علوم ورزشی مشغول به تحصیل بودند که البته این وضعیت با ارقام آماری جمعیت دانشجویی دانشکده‌ها تناسب دارد. در این پژوهش تیپ شخصیتی پاسخ دهندگان نیز مورد سؤال قرار گرفت. این ویژگی از این نظر بررسی شد که بتوان در خصوص رابطه بین تیپ شخصیتی و اشتراک دانش بررسی نمود. طبق خوداظهاری پاسخ دهندگان، اکثر آنان یعنی ۵۶/۳٪ تیپ شخصیتی خود را حد وسط تیپ‌های شخصیتی درون‌گرا و برون‌گرا دانسته‌اند.

وضعیت زیرساخت‌های اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران

در این قسمت بر اساس سؤالات پژوهش به بیان وضعیت زیرساخت‌های اشتراک دانش از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی این دانشگاه می‌پردازیم. سؤال اول پژوهش، به بررسی وضعیت اشتراک دانش از لحاظ زیر ساخت ساختار فرهنگی اختصاص داشت. میانگین‌های به دست آمده برای مولفه‌های این زیرساخت نشان دهنده‌ی آن است که مولفه‌ی رقابت با میانگین ۳/۴۶، ارتباط بین فردی (۳/۱۹)، و حمایت (۳/۱۲) از حد متوسط عدد ۳ که حد متوسط است، بالاتر هستند در حالی که مولفه‌های همکاری (۲/۸۸)، اعتماد (۲/۷۶)، جو سازمانی (۲/۶۵) و مشوق‌های یادگیری محور (۲/۳۲) از نظر دانشجویان وضعیتی پائینتر از متوسط دارند. بیشترین میانگین برای مولفه‌ی «رقابت» و کمترین آن برای «مشوق‌های یادگیری محور» است. میانگین کلی به دست آمده برای زیرساخت فرهنگی برابر با ۲/۹۴۴۹ می‌باشد که بسیار نزدیک به عدد متوسط ۳ بوده و نشان دهنده‌ی نظرات نسبتاً موافق جامعه‌ی پژوهش نسبت به وجود زیرساخت فرهنگی لازم برای اشتراک دانش است.

سؤال دوم پژوهش، وضعیت اشتراک دانش را از لحاظ عوامل انسانی مورد بررسی قرار می‌داد. میانگین‌های کسب شده برای مولفه‌های این زیرساخت عبارتند از مولفه‌ی فرصت (۲/۹۲)، آگاهی (۳/۱)، مهارت‌های ارتباطی (۳/۲۱)، اعتماد (۳/۲۰) و ویژگی‌های شخصیتی (۲/۴۵). بیشترین میانگین برای مولفه‌ی «مهارت‌های ارتباطی» و کمترین آن برای مولفه‌ی «فرصت» به دست آمد. میانگین کلی زیرساخت عوامل انسانی برابر با ۲/۸۵۵ بود که بیانگر نظرات متمایل به مخالف دانشجویان نسبت به وجود عوامل انسانی برای اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز بوده است.

سؤال سوم پژوهش، وضعیت اشتراک دانش را از لحاظ زیرساخت «فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی» مورد بررسی قرار داده بود. برای نیل به این هدف، میانگین مولفه‌های این زیرساخت محاسبه گردید. ارقام به دست آمده برای این مولفه‌ها عبارت بودند از: سازگاری و مطابقت ۲/۷۱، پشتیبانی ۲/۶۴، انتظارات ۲/۳۸، آموزش ۲/۴۴، و میزان دسترسی و استفاده ۳/۳۰. از بین میانگین‌های به دست آمده بیشترین آن مربوط به مولفه‌ی «میزان دسترسی و استفاده» و کمترین آن مربوط به

مولفه‌ی «انتظارات» بود. میانگین کلی زیرساخت فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی عددی برابر با ۲/۷۷۰۶ بود که نشان دهنده‌ی نظرات نسبتاً مخالف پاسخ دهندگان نسبت به وجود این زیرساخت برای اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز بوده است.

سؤال چهارم پژوهش، وضعیت اشتراک دانش را از لحاظ راهبردهای مدیریتی مورد بررسی قرار داد. برای این زیرساخت چهار مولفه تعیین شده بود که عبارت بودند از: مدیریت و رهبری، آموزش، حمایت مادی، و حمایت معنوی. میانگین‌های محاسبه شده برای مولفه‌ی مدیریت و رهبری برابر با ۲/۶۶، آموزش ۲/۵۳، حمایت مادی ۲/۲۸، و حمایت معنوی ۲/۷۳ بود. این مولفه‌ها همگی مقداری کمتر از حد متوسط ۳ نشان دادند. میانگین کلی به دست آمده برای زیرساخت «راهبردهای مدیریتی» عددی برابر با ۲/۵۹ محاسبه شد که بیانگر نظرات مخالف جامعه‌ی پژوهش نسبت به وجود این زیرساخت در دانشگاه شهید چمران اهواز بوده است.

سؤال پنجم پژوهش، وضعیت اشتراک دانش را از لحاظ عوامل ساختاری-اداری بررسی کرده بود. این زیرساخت پنج مولفه دارد که میانگین به دست آمده برای این مولفه‌ها به این ترتیب هستند: «ساختار دانشی» برابر ۲/۵۳، ارتباطات سازمانی برابر ۲/۶۰، رسمیت ۲/۷۳، انعطاف‌پذیری برابر ۲/۷۲، و حمایت معنوی برابر ۲/۸۱ محاسبه شد. در این زیرساخت نیز هیچیک از مولفه‌ها به حد متوسط ۳ نرسید. در مجموع، کل میانگین محاسبه شده برای این زیرساخت برابر با عدد ۲/۸۶ بود که بیانگر آن است که نظرات پاسخ دهندگان در ارتباط با فراهم بودن این زیرساخت در دانشگاه شهید چمران متمایل به مخالف است.

سؤال ششم پژوهش، به بررسی وضعیت «تمایل به اشتراک دانش» اختصاص داشت. میانگین به دست آمده برای این زیرساخت عددی برابر با ۳/۱۰۸۱ بود که بیانگر نظرات موافق پاسخ‌دهندگان نسبت به وجود این زیرساخت در دانشگاه شهید چمران بوده است. این نتیجه این امیدواری را به وجود می‌آورد که حداقل در صورت پیاده‌سازی مدیریت دانش در دانشگاه شهید چمران، مسئولین کمتر احتمال دارد که با جو مخالف و عدم همکاری روبرو شوند.

برای بررسی وجود اختلاف معنی‌دار بین میانگین واقعی و میانگین محاسبه شده زیرساخت‌های مربوط به اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز و عدد میانگین فرضی ۳، از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج اولیه این آزمون در جدول ۱ مشاهده می‌شود. طبق ارقام این جدول، زیرساخت فرهنگی دارای میانگینی برابر ۲/۹۴۴۹ می‌باشد که نشان دهنده‌ی وضعیت نسبتاً خوب (تقریباً متوسط) این زیرساخت برای اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز است. عوامل انسانی دارای میانگینی برابر با ۲/۸۵۵۰ بوده است که نشان دهنده‌ی وضعیت نسبتاً نامطلوب (زیر متوسط) این زیرساخت است. فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی دارای میانگینی برابر با ۲/۷۷۰۶ بوده است که نشان دهنده‌ی وضعیت نسبتاً نامطلوب (زیرمتوسط) این زیرساخت برای اشتراک دانش در این دانشگاه است. عوامل ساختاری - اداری دارای میانگینی برابر با ۲/۶۸۳۲ است که آن هم نشان دهنده‌ی وضعیت نسبتاً نامطلوب (زیرمتوسط) این زیرساخت برای اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز است. لیکن، زیرساخت تمایل به اشتراک دانش دارای میانگینی برابر با ۳/۱۰۸۱ است که نشان دهنده‌ی وضعیت نسبتاً خوب (بالای متوسط) این زیرساخت برای اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز است.

جدول ۱: نتایج توصیفی آزمون t تک نمونه‌ای زیرساخت‌های اشتراک دانش برای میانگین فرضی ۳ ($N=320$)

زیرساخت‌های اشتراک دانش	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد میانگین
ساختار فرهنگی	۲/۹۴۴۹	۰/۶۴۶۹۵	۰/۰۳۶۱۷
عوامل انسانی	۲/۸۵۵۰	۰/۵۰۸۶۲	۰/۰۲۸۴۳
فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی	۲/۷۷۰۶	۰/۶۸۹۱۵	۰/۰۳۸۵۲
راهبردهای مدیریتی	۲/۵۹۲۲	۰/۶۹۵۸۷	۰/۰۳۸۹۰
عوامل ساختاری - اداری	۲/۶۸۳۲	۰/۷۱۱۱۰	۰/۰۳۹۷۵
تمایل به اشتراک دانش	۳/۱۰۸۱	۰/۴۹۴۴۲	۰/۰۲۷۶۴

در ادامه، نتایج آزمون t در رابطه با زیرساخت‌های اشتراک دانش ارائه شده است. بر اساس محاسبات، با توجه به اینکه مقدار عدد p به دست آمده برای زیرساخت فرهنگی برابر با ۰/۱۲۹

(بزرگتر از ۰/۰۵) است. همچنین، عدد t محاسبه شده برای (۱/۵۲۳) از عدد t جدول که در حالت دوسویه و با اطمینان ۹۵٪ برابر با عدد ۱/۹۶۲ است کوچکتر می‌باشد، لذا اختلاف بین مقدار میانگین محاسبه شده (۲/۹۴۴۹) و میانگین فرضی ۳ معنی دار نیست و لذا فرض صفر پذیرفته می‌شود؛ به این معنی که عدد میانگین که برابر ۲/۹۴۴۹ محاسبه شده است، در واقعیت با عدد ۳ مساوی است. اما، برای زیرساخت‌های عوامل انسانی، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، راهبردهای مدیریتی، عوامل ساختاری - اداری عدد p به دست آمده برابر با ۰/۰۰۰ (کوچکتر از ۰/۰۵) است.

همچنین، عدد t محاسبه شده برای زیرساخت عوامل انسانی (۵/۱۰۱)، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (۵/۹۵۴)، راهبردهای مدیریتی (۱۰/۴۸۴)، عوامل ساختاری - اداری (۷/۹۶۹)، تمایل به اشتراک دانش (۳/۹۱۲) از عدد t جدول که در حالت دوسویه و با اطمینان ۹۵٪ با عدد ۱/۹۶۲ برابر است بزرگتر می‌باشد، لذا اختلاف بین مقدار میانگین محاسبه شده برای زیرساخت عوامل انسانی (۲/۸۵۵۰)، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (۲/۷۷۰۶)، راهبردهای مدیریتی (۲/۵۹۲۲)، عوامل ساختاری - اداری (۲/۸۵۵۰)، تمایل به اشتراک دانش (۳/۱۰۸۱) و میانگین فرضی ۳ معنی دار نیست و لذا فرض صفر برای این زیرساخت‌ها رد می‌شود. به این معنی که عدد میانگین محاسبه شده برای زیرساخت عوامل انسانی برابر (۲/۸۵۵۰)، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (۲/۸۵۵۰)، راهبردهای مدیریتی (۲/۵۹۲۲)، عوامل ساختاری - اداری (۲/۶۸۳۲) است، در واقعیت همگی از عدد ۳ کوچکتر هستند ولی عدد میانگین به دست آمده برای تمایل به اشتراک دانش که برابر یا ۳/۱۰۸۱ است که در واقعیت نیز از عدد ۳ بزرگتر است.

سؤال هفتم پژوهش، به بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی دانشجویان تحصیلات تکمیلی که با زیرساخت‌های اشتراک دانش رابطه داشته‌اند و بر آن تاثیر گذاشته‌اند، می‌پردازد. لذا لازم به ذکر است که در این راستا، برای پی بردن به وجود اختلاف معنی‌دار بین جنسیت پاسخ‌دهندگان از آزمون تی مستقل، و برای بررسی نظرات دانشجویان دانشکده‌های مختلف دانشگاه شهید چمران اهواز در مقاطع مختلف تحصیلی و تیپ شخصیتی پاسخ‌دهندگان از آزمون تحلیل واریانس استفاده شد. این آزمون در بعضی موارد هیچ اختلافی را بین نظرات دانشجویان مختلف در ارتباط با اشتراک دانش نشان نداد ولی در مواردی هم که اختلاف معنی‌دار نشان داده شد، برای نشان دادن اختلاف از آزمون

پیگیری ال اس دی استفاده شد. برای بررسی وجود اختلاف معنی دار بین نظرات پاسخ دهندگان از نظر جنسیتی، از آزمون تی مستقل استفاده شد.

جدول ۳: وضعیت زیرساخت‌های اشتراک دانش از لحاظ جنسیت پاسخ‌دهندگان بر اساس آزمون t

سطح اطمینان ۹۵٪	انحراف استاندارد	میانگین اختلافات	Sig (P)	Df	t	جنسیت	زیرساخت‌های اشتراک دانش
-۰/۰۲۲۸	۰/۰۵۴۴	-۰/۱۲۹۹	۰/۰۱۸	۳۱۸	-۲/۳۸	مرد	
-۰/۰۲۱۴	۰/۰۵۵۱	-۰/۱۲۹۹	۰/۰۱۹	۳۱۹	-۲/۳۵	زن	

برای بررسی نظرات دانشجویان در دانشکده‌های مختلف دانشگاه شهید چمران اهواز نیز از آزمون تحلیل واریانس استفاده شد. نتیجه‌ی آزمون تحلیل واریانس نشان داد که بین نظرات دانشجویان در دانشکده‌های مختلف اختلاف معنی‌داری وجود دارد. برای پی بردن به منشأ این اختلاف، از آزمون تعقیبی ال اس دی استفاده شد. در این رابطه، نتیجه‌ی داده‌های گردآوری شده طی جداولی ارائه شده است.

همان‌طور که در جدول ۳ نیز مشاهده می‌شود، اعداد P به دست آمده برای مردان برابر ۰/۰۱۸ و برای زنان برابر با ۰/۰۱۹ می‌باشد که هر دو کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده و بیانگر این است که در رابطه با اشتراک دانش، بین پاسخ‌دهندگان زن و مرد ارتباط معنی‌داری وجود دارد. بدین معنی که از دیدگاه دانشجویان زیر پوشش پژوهش، جنسیت افراد بر نظر آنان درباره اشتراک دانش بین دانشجویان دانشگاه شهید چمران تاثیر داشته است.

جدول ۴: وضعیت زیرساخت اشتراک دانش در دانشکده‌ی ادبیات براساس آزمون ال اس دی

متغیر وابسته	دانشکده (۱)	دانشکده (۲)	میانگین اختلافات	خطای استاندارد	Sig	سطح اطمینان ۹۵٪	
						حد بالا	حد پایین
اشتراک دانش زیرساخت‌های	ادبیات	الهیات	-۰/۲۷۳۴۷	۰/۱۳۵۶۴	۰/۰۴۵	-۰/۰۵۴۰۴	-۰/۰۰۶۶
		اقتصاد	۰/۱۸۷۸۶	۰/۱۵۴۶۶	۰/۲۲۵	-۰/۱۱۶۵	۰/۴۹۲۲
		تربیت بدنی	-۰/۲۴۱۵۰	۰/۱۶۹۴۲	۰/۱۵۵	۰/۵۷۴۹	۰/۰۹۱۹
		دامپزشکی	-۰/۰۴۹۰۵	۰/۱۲۰۲۲	۰/۶۸۴	-۰/۲۸۵۶	۰/۱۸۷۵
		کشاورزی	۰/۰۵۸۶۳	۰/۱۴۹۴۱	۰/۶۹۵	-۰/۲۳۵۴	۰/۳۵۲۶

۰/۱۹۳۸	-۰/۳۳۵۵	۰/۶۱۴	۰/۱۳۵۶۴	-۰/۰۶۸۵۸	علوم
۰/۱۵۹۱	-۰/۳۵۷۳	۰/۴۵۱	۰/۱۳۱۲۳	-۰/۰۹۹۱۱	علوم تربیتی
۰/۳۲۴۳	۰/۲۲۶۰	۰/۷۲۵	۰/۱۳۹۸۳	۰/۰۴۹۱۶	ریاضی
-۰/۰۱۵۹	-۰/۵۹۵۰	۰/۰۳۹	۰/۱۴۷۱۵	-۰/۳۰۵۴۵	علوم آب
۰/۱۹۳۶	-۰/۳۵۰۸	۰/۵۷۰	۰/۱۳۸۳۳	-۰/۰۷۸۵۹	علوم زمین
۰/۲۷۳۲	-۰/۱۸۸۱	۰/۷۱۷	۰/۱۱۷۲۳	۰/۰۴۲۵۶	فنی و مهندسی

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، مقادیر P به دست آمده برای زیرساخت‌های اشتراک دانش از نظرات دانشجویان دانشکده‌ی الهیات برابر با ۰/۰۴۵ و برای دانشکده‌ی علوم آب برابر با ۰/۰۳۹ است. در واقع، اعداد به دست آمده که از عدد ۰/۰۵ کوچک‌ترند بیانگر وجود ارتباط معنی‌دار نظرات دانشجویان دانشکده‌ی ادبیات با دانشکده‌های الهیات و علوم آب درباره‌ی زیرساخت‌های اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز می‌باشد.

مشابه آنچه که برای دانشکده ادبیات انجام شد، برای دانشکده‌های دیگر نیز صورت گرفت. ارقام مربوط به جدول ۵ نشان دهنده‌ی دانشکده‌هایی است که بین آن‌ها از نظر زیرساخت‌های اشتراک دانش اختلاف معنی‌داری وجود دارد. توضیح اینکه، از ارائه آمار بقیه دانشکده‌ها که اختلاف معنی‌داری با دانشکده‌ها نشان نداده بودند صرف‌نظر شد.

جدول ۵: وضعیت اختلاف زیرساخت اشتراک دانش در دانشکده‌های مختلف براساس آزمون ال اس دی

متغیر وابسته	دانشکده (۱)	دانشکده (۲)	میانگین اختلافات	خطای استاندارد	Sig	سطح اطمینان	
						حد پایین	حد بالا
زیرساخت‌های اشتراک دانش	اقتصاد	الهیات	-۰/۴۶۱۳۳	۰/۱۵۲۲۶	۰/۰۰۳	-۰/۷۶۰۹	-۰/۱۶۱۷
		تربیت بدنی	-۰/۴۲۹۳۶	۰/۱۸۲۹۹	۰/۰۲۰	-۰/۷۸۹۴	-۰/۰۶۹۳
		علوم آب	-۰/۴۹۳۳۱	۰/۱۶۲۵۹	۰/۰۰۳	-۰/۸۱۳۲	-۰/۱۷۳۴
	الهیات	ادبیات	۰/۲۷۳۴۷	۰/۱۳۵۶۴	۰/۰۴۵	۰/۰۰۶۶	۰/۵۴۰۴
		اقتصاد	۰/۴۶۱۳۳	۰/۱۵۲۲۶	۰/۰۰۳	۰/۱۶۱۷	۰/۷۶۰۹
		کشاورزی	۰/۳۳۲۱۰	۰/۱۴۶۹۳	۰/۰۲۵	۰/۰۴۳۰	۰/۶۲۱۲
		ریاضی	۰/۳۲۲۶۳	۰/۱۳۷۱۷	۰/۰۱۹	۰/۰۵۲۷	۰/۵۹۲۵
		فنی و مهندسی	۰/۳۱۶۰۳	۰/۱۱۴۰۵	۰/۰۰۶	۰/۰۹۱۶	۰/۵۴۰۴
	تربیت بدنی	اقتصاد	۰/۴۲۹۳۶	۰/۱۸۲۹۹	۰/۰۲۰	۰/۰۶۹۳	۰/۷۸۹۴

متغیر وابسته	دانشکده (۱)	دانشکده (۲)	میانگین اختلافات	خطای استاندارد	Sig	سطح اطمینان	
						حد پائین	حد بالا
دامپزشکی	علوم آب	-۰/۲۵۶۴۰	۰/۱۳۰۲۷	۰/۰۵۰	-۰/۵۱۲۷	-۰/۰۰۰۱	
	الهیات	-۰/۳۳۲۱۰	۰/۱۴۶۹۳	۰/۰۲۵	-۰/۶۲۱۲	-۰/۰۴۳۰	
کشاورزی	علوم آب	-۰/۳۶۴۰۸	-۰/۱۵۷۶۱	۰/۰۲۲	-۰/۶۷۴۲	-۰/۰۵۳۹	
	الهیات	-۰/۳۲۲۶۳	۰/۱۳۷۱۷	۰/۰۱۹	-۰/۵۹۲۵	-۰/۰۵۲۷	
ریاضی	علوم آب	-۰/۳۵۴۶۱	۰/۱۴۸۵۶	۰/۰۱۸	-۰/۶۴۶۹	-۰/۰۶۲۳	
	ادبیات	۰/۳۰۵۴۵	۰/۱۴۷۱۵	۰/۰۳۹	۰/۰۱۵۹	۰/۵۹۵۰	
علوم آب	اقتصاد	۰/۴۹۳۳۱	۰/۱۶۲۵۹	۰/۰۰۳	۰/۱۷۳۴	۰/۸۱۳۲	
	دامپزشکی	۰/۲۵۶۴۰	۰/۱۳۰۲۷	۰/۰۵۰	۰/۰۰۰۱	۰/۵۱۲۷	
	کشاورزی	۰/۳۶۴۰۸	۰/۱۵۷۶۱	۰/۰۲۲	۰/۰۵۳۹	۰/۶۷۴۲	
	ریاضی	۰/۳۵۴۶۱	۰/۱۴۸۵۶	۰/۰۱۸	۰/۰۶۲۳	۰/۶۴۶۹	
	فنی و مهندسی	۰/۳۴۸۰۱	۰/۱۲۷۵۲	۰/۰۰۷	۰/۰۹۷۱	۰/۵۹۸۹	
	علوم آب	-۰/۳۴۸۰۱	۰/۱۲۷۵۲	۰/۰۰۷	-۰/۵۹۸۹	-۰/۰۹۷۱	
فنی مهندسی	الهیات	-۰/۳۱۶۰۳	۰/۱۱۴۰۵	۰/۰۰۶	-۰/۵۴۰۴	-۰/۰۹۱۶	

طبق جدول ۵، دانشکده‌ی اقتصاد با دانشکده‌های الهیات، تربیت بدنی، علوم آب؛ دانشکده‌ی الهیات با دانشکده‌های ادبیات، اقتصاد، کشاورزی، ریاضی، فنی و مهندسی؛ دانشکده‌ی تربیت بدنی با دانشکده‌ی اقتصاد؛ دانشکده‌ی دامپزشکی با دانشکده‌ی علوم آب؛ دانشکده‌ی کشاورزی با دانشکده‌های الهیات و علوم آب؛ دانشکده‌ی ریاضی با دانشکده‌های الهیات و علوم آب؛ دانشکده‌ی علوم آب با دانشکده‌های ادبیات، اقتصاد، دامپزشکی، کشاورزی، ریاضی، فنی و مهندسی؛ و سرانجام، دانشکده‌ی فنی و مهندسی با دانشکده‌های علوم آب و الهیات از نظر زیرساخت‌های اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز اختلاف معنی‌داری وجود دارد.

برای بررسی وجود اختلاف معنی‌دار بین نظرات پاسخ‌دهندگان از نظر مقطع تحصیلی آنان با اشتراک دانش از آزمون تحلیل واریانس استفاده شد. نتیجه‌ی آزمون تحلیل واریانس نشان داد که بین نظرات دانشجویان در مقاطع تحصیلی مختلف اختلاف معنی‌داری وجود دارد. برای پی بردن به

منشاء این اختلاف نیز از آزمون تعقیبی ال اس دی استفاده شد. در این رابطه، نتیجه‌ی داده‌های گردآوری شده در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶: نتایج اختلاف بین مقاطع تحصیلی و اشتراک دانش براساس آزمون ال اس دی

متغیر وابسته	مقطع تحصیلی (۱)	مقطع تحصیلی (۲)	میانگین اختلافات	خطای استاندارد	Sig (p)	سطح اطمینان ۹۵٪	
						حد بالا	حد پایین
کارشناسی ارشد	دکتری تخصصی	۰/۱۴۷۷۹	۰/۶۱۵۶	۰/۰۱۷	۰/۲۶۸۹	۰/۰۲۶۷	
	دکتری حرفه‌ای	-۰/۱۵۶۶۳	۰/۱۳۷۷۳	۰/۲۵۶	۰/۱۱۴۳	-۰/۴۲۷۶	
دکتری تخصصی	کارشناسی ارشد	-۰/۱۴۷۷۹	۰/۶۱۵۶	۰/۰۱۷	-۰/۰۲۶۷	-۰/۲۶۸۹	
	دکتری حرفه‌ای	-۰/۳۰۴۴۲	۰/۱۴۳۷۳	۰/۰۳۵	-۰/۰۲۱۶	-۰/۵۸۷۲	
دکتری حرفه‌ای	کارشناسی ارشد	۰/۱۵۶۶۳	۰/۱۲۷۷۳	۰/۲۵۶	۰/۴۲۷۶	-۰/۱۱۴۳	
	دکتری تخصصی	۰/۳۰۴۴۲	۰/۱۴۳۷۳	۰/۰۳۵	۰/۵۸۷۲	۰/۰۲۱۶	

طبق ارقام جدول ۶، عدد P به دست آمده برای مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی برابر با ۰/۰۱۷ بود که از عدد ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و نشان دهنده‌ی وجود اختلاف معنی‌دار بین نظرات دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد با دکتری تخصصی درباره‌ی زیرساخت‌های اشتراک دانش است. عدد P به دست آمده برای مقطع دکتری تخصصی و دکتری حرفه‌ای برابر با ۰/۰۳۵ بود که این عدد نیز از ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و نشان دهنده‌ی وجود اختلاف معنی‌دار بین نظرات دانشجویان مقاطع دکتری تخصصی و دکتری حرفه‌ای درباره‌ی زیرساخت‌های اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز است.

برای بررسی وجود اختلاف معنی‌دار بین نظرات پاسخ دهندگان دارای تیپ‌های شخصیتی متفاوت در رابطه با اشتراک دانش از آزمون تحلیل واریانس استفاده شد. نتیجه‌ی این آزمون نشان داد که رابطه معنی‌داری بین اشتراک دانش و تیپ شخصیتی پاسخ‌دهندگان وجود ندارد. بدین معنی که از

دیدگاه دانشجویان زیر پوشش پژوهش، تیپ شخصیتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز بر اشتراک دانش آنان تاثیر نداشته است.

بحث و نتیجه گیری

اطلاعات جمعیت شناختی پژوهش بیانگر آن است که اکثریت شرکت کنندگان در این پژوهش یعنی ۵۵/۹ درصد آنان را مردان و ۴۴/۱ درصد آنان را زنان تشکیل داده بودند که احتمالاً دلیل این امر به الگوی پذیرش ۴۰ - ۶۰ دانشجویان در دانشگاه‌ها برمی‌گردد که در سالهای اخیر رواج داشته است. یعنی درکل ۴۰ درصد دانشجویان پذیرفته شده را مردان و ۶۰ درصد آنان را زنان تشکیل می‌دهند. بیشتر شرکت کنندگان در پژوهش از دانشکده‌ی فنی و مهندسی و کمترین آنان از دانشکده‌ی تربیت بدنی و علوم ورزشی بوده‌اند. علاوه بر این، بیشتر آنان یعنی ۶۹/۴ درصد از جامعه‌ی نمونه را دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و ۲۶/۳ درصد را دانشجویان مقطع دکتری حرفه‌ای و ۱/۴ درصد آنان را مقطع دکتری تخصصی تشکیل داده بودند که با توجه به ترکیب جمعیتی جامعه‌ی اصلی پژوهش، این نیز امری طبیعی جلوه می‌کند. همچنین، سن اکثریت شرکت کنندگان در پژوهش، یعنی ۵۵٪ از جمعیت پژوهش بین ۲۰ تا ۲۵ سال بوده است که این ترکیب سنی با توجه این که اکثر شرکت کنندگان در مقطع کارشناسی ارشد بوده و در سنین پائینتر از دانشجویان دکتری بودند، امری طبیعی به نظر می‌رسد.

با وجود این که تیپ شخصیتی افراد یکی از موضوعات مهم و تخصصی در رشته‌ی روان‌شناسی می‌باشد و بحث و نتیجه‌گیری درباره‌ی آن به دانش تخصصی نیازمند است، اما با توجه به ماهیت این پژوهش و با فرض تاثیر تیپ شخصیتی افراد بر رفتار اشتراک دانش آنان، ضمن مشورت با یکی از متخصصان روانشناسی، برای تیپ شخصیتی افراد سه گروه درون‌گرا و برون‌گرا و حد وسط این دو در نظر گرفته شد. در بررسی‌های به عمل آمده، بیشتر پاسخ دهندگان، یعنی ۵۶/۳ درصد آنان، خود را جزء تیپ شخصیتی حد وسط دانسته و معرفی کرده بودند. انتظار اولیه محققین این بود که احتمالاً افرادی که در گروه «برون‌گرا» یا حداقل تیپ حدوسط قرار می‌گیرند بیشتر از تیپ درونگرا به اشتراک دانش معتقد باشند. در حالی که نتیجه‌ی پژوهش حاضر از نظر آماری رابطه

معنی‌داری بین تیپ شخصیتی و اشتراک دانش نشان نداد. در واقع، پژوهش حاضر نشان داد که تیپ شخصیتی دانشجویان بر رفتار اشتراک دانش آنان تأثیری نداشته است. ناگفته نماند که موشکافی و دقت بیشتر در این امر مستلزم انجام آزمون‌های دقیق روانشناختی روی افراد است که در ظرف زمانی این پژوهش نمی‌گنجید، لیکن از همین مختصر می‌توان این‌گونه برداشت کرد که به اشتراک گذاری دانش در دانشجویان تحصیلات تکمیلی مورد بررسی تحت تأثیر عوامل دیگری بجز تیپ شخصیتی است. بدیهی است بررسی این موضوع در پژوهش‌های دیگر می‌تواند میزان اطمینان به این یافته را بیشتر تعیین کند.

بعد از بررسی ویژگی‌های فردی جامعه مورد پژوهش، ابعاد اصلی پژوهش بررسی می‌شود که در چارچوب سئوالات اصلی پژوهش مطرح شده‌اند. در ادامه این ابعاد را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهیم. در این قسمت، درباره نتایج به دست آمده از پژوهش بحث شده و استنباط لازم به عمل می‌آید. این بحث‌ها مبنای نتیجه‌گیری نهایی از این پژوهش قرار می‌گیرد تا در نهایت، پاسخ مسأله پژوهش روشن و ارائه شود. ترتیب بحث‌ها بر اساس شماره ترتیب سئوالات پژوهش می‌باشد.

ساختار فرهنگی

سؤال اول پژوهش به بررسی وضعیت اشتراک دانش از لحاظ ساختار فرهنگی پرداخته است. این زیرساخت دربرگیرنده مولفه‌های رقابت، ارتباط بین فردی، حمایت، همکاری، اعتماد، جو سازمانی و مشوق‌های یادگیری محور بوده است. دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز وجود عامل رقابت بالا بین آنان را به عنوان مانعی بر سر راه اشتراک دانش خود با دیگران دانسته، و بیشتر آنان موافق وجود این مولفه بودند. لازم به ذکر است که رقابت رفتاری است که بیشتر در کارهای گروهی بین افراد شکل می‌گیرد و در جایی که افراد به صورت انفرادی کار می‌کنند، نمی‌توان بر روی مولفه‌ی رقابت تمرکز بیشتری داشت. با توجه به ماهیت این پژوهش که مربوط به اشتراک دانش است و اشتراک دانش فرایندی است که نیازمند مشارکت و تشریک مساعی افراد با یکدیگر است، همواره این احتمال وجود دارد که افراد به طور نامحسوس و بدون این که خود متوجه باشند، برای اشتراک دانش خود با دیگران دچار حس درونی رقابت شوند و از

ترس پیشی گرفتن دیگران، دانش خود را با آنان تسهیم نکنند. حذف یا تخفیف این حس رقابت منفی مستلزم اصلاح فرهنگ اجتماعی دانشگاه است. همچنین، دانشجویان این دانشگاه نسبت به فراهم بودن مولفه‌های ارتباط بین فردی و حمایت در دانشگاه نظرات نسبتاً موافق داشتند. اما نظرات آنان به طور نسبی مخالف وجود مولفه‌های همکاری، اعتماد، جو سازمانی و مشوق‌های یادگیری محور بوده است. البته لازم به ذکر است که بیشتر پاسخ دهندگان نسبت به وجود مولفه‌ی اعتماد در دانشگاه شهید چمران اهواز نظری ابراز نکرده بودند. این سکوت می‌تواند گویای بی‌اطلاعی دانشجویان تحت پوشش پژوهش از وجود جو اعتماد در میان جامعه دانشگاهی، به ویژه دانشجویان باشد؛ که در این صورت، نشان دهنده‌ی ضعف در ارتباطات دانشجوی با محیط تحصیل خود و نیز ضعف در برخوردهای اجتماعی وی در این محیط است. برای کاهش این نقیصه، لازم است سیاست‌هایی برای افزایش روابط بین دانشجویان اتخاذ شود. لذا، مسئولان و اساتید دانشگاه می‌توانند با گسترش برنامه‌ها و فعالیت‌های اجتماعی و با برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و با نهادینه کردن فرهنگ اشتراک دانش موجب شکل‌گیری و تقویت فعالیت‌های گروهی و همکاری‌های بیشتر پژوهشی بین اساتید و دانشجویان شوند. در واقع، از این طریق، مسئولان دانشگاه می‌توانند با وضع سیاست‌های تشویقی و اختصاص زمان و هزینه‌ی مناسب دانشجویان را به سمت تقویت حس همکاری و اعتماد بیشتر، و در نتیجه، گسترش فعالیت‌های اشتراک دانش سوق دهند.

عوامل انسانی

سؤال دوم پژوهش در پی بررسی وضعیت اشتراک دانش از لحاظ زیرساخت عوامل انسانی بوده است. این زیرساخت دربرگیرنده‌ی مولفه‌های فرصت، آگاهی، مهارت‌های ارتباطی، اعتماد و ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی است. نتایج پژوهش حاضر بیانگر این است که دانشجویان درباره‌ی وجود مولفه‌های فرصت، آگاهی، مهارت‌های ارتباطی و اعتماد نظرات نسبتاً موافقی داشتند و معتقدند که این مولفه‌ها در دانشگاه شهید چمران اهواز در حد متوسطی فراهم بوده است. اما آنان در مورد وجود مولفه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی نظر نسبتاً مخالفی داشتند. با قبول این نظرات انتظار می‌رود مسئولان دانشگاه بتوانند با خلق فرصت‌های مناسب برای اشتراک دانش بین دانشجویان از

قبیل تشکیل انجمن‌ها و مجامع علمی و تقویت حس اعتماد بین دانشجویان و برگزاری کارگاه‌های گوناگون توسط اساتید، به تقویت ویژگی‌های فردی و اخلاقی دانشجویان کمک کرده و موجبات تقویت مولفه‌های این زیرساخت را فراهم آورند. باید اشاره کرد که یکی از امکاناتی که در دانشگاه-ها می‌تواند فرصت لازم را برای به اشتراک گذاری دانش فراهم کند، ایجاد انجمن‌ها و مجامع علمی است. دانشگاه برای فراهم ساختن این امکانات می‌تواند دانشکده‌ها را تشویق نماید تا با کمک اساتید و دانشجویان انجمن‌های علمی مربوط به رشته‌های مختلف را ایجاد، یا اگر وجود دارند، تقویت نمایند. اساتید می‌توانند تحت عنوان فعالیت‌های انجمن نشست‌های دوره‌ای با دانشجویان برگزار کنند و برای تبادل و اشتراک دانش بین دانشجویان شرایط را فراهم سازند و از دانشجویان بخواهند که تیم‌های کاری دانشجویی (مثلاً متشکل از ۳ یا ۴ دانشجو) تشکیل دهند تا به صورت گروهی با یکدیگر بر روی موضوعات درسی یا موضوعات دیگری که دانشجویان علاقه دارند، فعالیت کنند و از طریق این تعاملات، دانشجویان بیشتر از دانش و نیازهای دانشی یکدیگر مطلع شوند.

فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی

سؤال سوم پژوهش به بررسی وضعیت اشتراک دانش از لحاظ فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی پرداخته بود. این زیرساخت دربرگیرنده مولفه‌های سازگاری و مطابقت، پشتیبانی، انتظارات، آموزش و میزان دسترسی و استفاده بوده است. نتایج پژوهش نشان داد که نظرات بیشتر دانشجویان مخالف فراهم بودن مولفه‌های سازگاری و مطابقت، پشتیبانی، انتظارات و آموزش برای این زیرساخت بوده است. اما آنان نسبت به فراهم بودن مولفه‌ی میزان دسترسی و استفاده در دانشگاه شهید چمران نظرات موافق داشتند. برای بهبود زیرساخت فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، لازمست مسئولان دانشگاه شهید چمران اهواز هنگام برنامه‌ریزی برای تهیه ابزارهای فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی بایستی سازگاری و مطابقت این ابزارها با نیازهای کاربران، هزینه‌های پشتیبانی و نگهداری از این سیستم‌ها، برآوردن انتظارات کاربران و ایجاد فرهنگ استفاده از آنها و آموزش به دانشجویان برای استفاده از این فناوری‌ها را در نظر داشته باشند.

راهبردهای مدیریتی

سؤال چهارم پژوهش وضعیت اشتراک دانش را از لحاظ راهبردهای مدیریتی مورد بررسی قرار داده بود. مولفه‌های مدیریت و رهبری، آموزش و حمایت مادی و معنوی جزء مولفه‌های مورد بررسی در این زیرساخت بود. دانشجویان زیرپوشش پژوهش، نسبت به فراهم بودن این مولفه در دانشگاه نظرات مخالف داشتند. به عبارت دیگر، پاسخ دهندگان بر این باور بوده‌اند که دانشگاه در این زیرساخت دچار ضعف نسبی بوده است. از این رو، برای رفع این نقیصه، اساتید و مسئولان دانشگاه می‌توانند با برقراری ارتباط با متخصصین و اساتید دیگر دانشگاه‌ها، سازمان‌ها، صنایع و مراکز تحقیقاتی، با ایجاد زمینه و فرصت آموزش و یادگیری بیشتر نیروی انسانی زمینه‌های لازم برای تقویت زیرساخت راهبردهای مدیریتی را در دانشگاه شهید چمران فراهم سازند.

عوامل ساختاری - اداری

سؤال پنجم پژوهش وضعیت اشتراک دانش را از لحاظ عوامل ساختاری - اداری مورد بررسی قرار داده بود. مولفه‌های ساختار دانشی، ارتباطات سازمانی، رسمیت، انعطاف‌پذیری و حمایت معنوی در این زیرساخت مورد بررسی قرار گرفته بود. نتایج پژوهش بیانگر آن بوده است که از نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی، مولفه‌های این زیرساخت در حد ضعیفی فراهم بوده است و مسئولان و برنامه ریزان دانشگاه بایستی با ایجاد ساختار دانشی مناسب برای انجام فعالیت‌های مدیریت دانش از جمله اشتراک دانش، برقراری ارتباطات دوسویه بین دانشجویان و مسئولان، و ایجاد امکانات رسمی و غیررسمی برای اشتراک دانش و حمایت معنوی بیشتر از فعالیت‌های اشتراک دانش، به تقویت مولفه‌های این زیرساخت در دانشگاه بپردازند.

تمایل به اشتراک دانش

سؤال ششم پژوهش به بررسی وضعیت تمایل به اشتراک دانش بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی پرداخته بود. نتایج پژوهش نشان داد که بیشتر دانشجویان با این امر موافق بودند که جامعه دانشجویان تحصیلات تکمیلی تمایل خود به اشتراک دانش را درک کرده‌اند. درک این مسئله بسیار مهم است ولی حفظ و استمرار حس تمایل موضوعی است که اهمیت آن شاید از درک مسئله نیز

مهم تر باشد. لذا می‌بایست مسئولان دانشگاه سیاست‌هایی را در دانشگاه اتخاذ کنند که به تقویت هرچه بیشتر این زیرساخت کمک نموده و کاستی‌های موجود را بر طرف نمایند و از این طریق به تقویت تمایل دانشجویان به انجام این فعالیت‌ها کمک نمایند.

تأثیر ویژگی‌های فردی بر اشتراک دانش

سؤال هفتم پژوهش در پی بررسی تأثیر ویژگی‌های فردی دانشجویان بر اشتراک دانش بود. یافته‌های پژوهش تأثیر جنسیت افراد بر رفتار اشتراک دانش آنان را نشان داده است و این که زنان بیشتر از مردان موافق وجود زیرساخت‌های لازم برای اشتراک دانش در دانشگاه شهید چمران اهواز بوده‌اند. همچنین، نتایج آزمون تحلیل واریانس وجود اختلاف معنی‌دار بین باور و نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده‌های مختلف درباره فراهم بودن زیرساخت‌های اشتراک دانش در این دانشگاه را نشان داده بود. به عبارتی در بعضی از دانشکده‌ها عقیده این بود که زیرساخت‌ها وجود دارند و در بعضی دیگر نظر عکس وجود دارد. این امر می‌تواند منعکس کننده‌ی فرهنگ سازمانی و مدیریتی حاکم بر دانشکده‌ها و نگرش، دیدگاه و سلیقه‌ی فردی دانشجویان باشد. علاوه بر این، نتایج پژوهش بیانگر وجود اختلاف معنی‌دار بین نظرات دانشجویان مقاطع تحصیلی مختلف در رابطه با اشتراک دانش بوده است. به این معنی که از بین مقاطع تحصیلی مورد بررسی، دانشجویان مقطع دکتری حرفه‌ای بیشتر از سایر مقاطع یعنی کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی وجود شرایط برای اشتراک دانش میان دانشجویان تحصیلات تکمیلی را باور دارند.

در پایان، در یک جمع بندی کلی، با نگاهی به مسأله پژوهش می‌توان اظهار داشت که در دانشگاه شهید چمران اهواز زیرساخت‌های اشتراک دانش در بعد تمایل دانشجویان این دانشگاه به اشتراک دانش، و با اندکی اغماض، زیرساخت فرهنگی از وضعیت بالای متوسط برخوردار هستند و این زیرساخت‌ها برای اشتراک دانش به طور نسبی فراهم است، ولی زیرساخت‌های دیگر یعنی عوامل انسانی، فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، راهبردهای مدیریتی و عوامل ساختاری - اداری وضعیتی زیر متوسط دارند و این زیرساخت‌ها برای اشتراک دانش از ضعف نسبی برخوردارند. بدیهی است ابعادی که وضعیت نسبتاً خوبی دارند باید تقویت شوند و ابعادی که دچار ضعف

هستند می‌بایست بهبود یابند. در این صورت است که دانشگاه شهید چمران اهواز می‌تواند امیدوار باشد که اشتراک دانش می‌تواند به خوبی و با موفقیت در این سازمان پیاده شود.

فهرست منابع

- اخوان، پیمان، امیران، حیدر، رحیمی، اکبر (۱۳۹۳). مدل کاربردی اشتراک دانش کارکنان و مقایسه‌ی آن در مراکز تحقیقاتی و تولیدی. *فصلنامه‌ی پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی دانشگاه جامع امام حسین (ع)*، ۶ (۴)، ص ۱۸۳-۲۰۵.
- اسماعیل‌پناه، فرشاد، خیاط مقدم، سعید (۱۳۹۲). بررسی وضعیت موجود اشتراک‌گذاری دانش بین اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها (مطالعه موردی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد). *مدیریت بهره‌وری*، ۲۶، ص ۴۳-۶۸.
- پورسراجیان، داریوش، اولیا، محمد صالح، سلطانی‌علی‌آبادی، مژگان (۱۳۹۲). تعیین و اولویت‌بندی موانع به اشتراک‌گذاری دانش در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی امام جواد (ع). *فصلنامه تخصصی رشد فناوری*، ۹ (۳۴).
- توکلی، سیده سمانه، مالکیان، ناصر، نوربخش، مهدی (۱۳۹۱). عوامل تعیین‌کننده تمایل به اشتراک دانش و رفتار اشتراک دانش. *فصلنامه مطالعات منابع انسانی*، ۲ (۶).
- جعفرزاده کرمانی، زهرا (۱۳۹۰). عوامل مؤثر بر رفتار اشتراک دانش اعضای هیأت علمی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی در ایران و ارائه الگوی پیشنهادی. پایان‌نامه دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.
- حسین قلی‌زاده، رضوان، میرکمالی، سید محمد (۱۳۸۹). عوامل کلیدی مؤثر بر اشتراک دانش؛ مطالعه موردی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی. *فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران*، ۳ (۱)، ص ۶۱-۷۸.

رضایی، بتول (۱۳۹۲). بررسی وضعیت اشتراک دانش و عوامل مؤثر بر آن در سازمان برق منطقه‌ای اهواز به منظور ارائه راهکارهایی برای پیاده‌سازی ساز و کارهای عملی اشتراک دانش در این سازمان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.

رفوآ، شبنم (۱۳۹۰). سنجش میزان رعایت مولفه‌های زیرساخت‌های اشتراک دانش در صنعت بیمه ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهراء، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.

شاهبندرزاده، حمید، حسن نیازی، فریبا (۱۳۹۳). ارائه مدلی جهت شناسایی مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تسهیم دانش در سازمان‌ها. سومین همایش علوم مدیریت تهران.

مانیان، امیر، میرا، سیدابوالقاسم، کریمی، احسان (۱۳۹۰). بررسی شاخص‌های مؤثر بر تسهیم دانش در میان دانشجویان دوره‌های آموزش الکترونیکی (مطالعه موردی: مرکز آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه تهران). پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۲۷ (۱)، ص ۴۷-۶۵.

نعمتی انارکی، لیلا، نوشین فرد، فاطمه (۱۳۹۳). بررسی عوامل سازمانی مؤثر بر اشتراک دانش از دیدگاه اعضای هیأت علمی. مدیریت سلامت، ۱۷ (۵۶)، ص ۶۵-۷۹.

نعمتی انارکی، لیلا، نوشین فرد، فاطمه، باب الحوائجی، فهیمه، اباذری، زهرا (۱۳۹۲). عوامل فردی مؤثر بر اشتراک دانش میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی. مدیریت اطلاعات سلامت. ۱۰ (۵)، ص ۷۱۴-۷۲۵.

Ain, Z. B., Zin Aris (2013). Requirement for Knowledge Sharing Behaviour: A Review of Empirical Findings. *Journal of Asian Scientific Research*, 3(6) 517- 526.

Chin, Wei Chong, Yee, Yen Yuen, Geok, Chew Gan (2013). Knowledge Sharing of Academic Staff: A Comparison Between Private and Public Universities in Malaysia. *Library Review*, 63 (3), 203 - 223.

El Harbi, Sana, R. Anderson, Alisatir, Amamou, Meriam (2010). Knowledge Sharing Processes in Tunisian Small ICT Frims. *Library Review*, 60(1), 24-36.

Fullwood, Roger, Rowley, Jennifer, Delbridge, Rachel (2012). Knowledge Sharing Amongst Academics in UK Universities. *Journal of Knowledge Management*, 17 (1), 123- 136.

- Gadirian, Hajar, Fauzi mohd Ayub, Ahmad, Silong, Abo Daud, Binti Abu Bakar, Kamariah, hosseinzadeh, Ali Mohammad (2014). Knowledge Sharing Behaviour Among Students in Learning Environments: A Review of Literature. *Asian Social Science*, 10(4), 38- 45.
- Hejase, J. Hussin, Haddad, ziad, Hamdar, Bassam, AlAli, Rola, Hejase, J. Ale, Beyrouti, Nouri (2014). *Knowledge sharing: Assessment of Factors Affecting Employee' Motivation and Behavior in the Lebnanese Organizations*. *Journal of Scientific Research & Reports*. 3 (12), 1549 – 1593.
- Isika, Nwakego Ugochi, Ismail, Maizatul Akmar, Ahmad Khan, Ali Fauzi (2012). Knowledge Sharing Behavior of Postgraduate Student in University of Malaya. *The Electronic Library*, 31 (6), 713 – 726.
- Kathiravelu, Sunita Rega, Abu Mansor, Nur Naha, Kenny, Kamal (2013). Factors Influencing Knowledge Sharing Behavior (KSB) Among Employees of Public Service in Malaysia. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, 2 (3), 107- 119.
- Neurink, Denise (2013). *Knowledge Sharing from a Different Approach: The Influence of Quantity and Quality of Knowledge Sharing on Satisfaction, Trust and Commitment within a Non- profit Organization*. Unpubilshed master's thesis, Faculty of Behavioral Science Commication Science, University of Twente.
- Prodromos D. Chatzoglou, Eftichia, Varimaki (2009). Knowledge- Sharing Behaviour of Bank Employees in Greece. *Business Process Management Journal*, 15 (2) 245- 266.
- Sabbir Rahman, Muhammad, Highe Khan, Abdul, Mahabub Alam, Md, Mustamil, Norizah, Wei Chong, Chin (2014). A comparative study of knowledge sharing pattern among the undergraduate and postgraduate students of private universities in Bangladesh. *Library Review*. 63, 653-669.
- Sohil, sadiq, Daud, Salina (2009). Knowledge Sharing in Higher Education Institution Perspectives From Malaysia. *The Journal of Information and Knowledge Management*, 32 (2), 125- 142.
- Sveiby, Karl eric (2001). A Knowledge – based theory of the firm to guide in strategy formulation. *Journa of Intellectual Capital*, 2(4), 344 – 357.

- Ting Jer Yuen, M. Shaheen Majid (2006). *Knowledge Sharing Patterns of Undergraduate Students in Singapore*. *Library Review*, 56 (6), 485- 495.
- Yu Cheng, Ming, Yin Ho, Jessica Sze, Lau, Pei Mey (2009). Knowledge Sharing in Academic Institution: a Study of Multimedia University Malaysia. *Electronic Journal of Knowledge Management*, 7 (3), 313- 324.
- Zikhun, Ding, Fungfai, Ng (2009). Knowledge Sharing in Architectural Design Institutes: A Multiple- Case Study. *Construction Innovation*, 10 (3), 267- 285.